

BLOC F	GESTIÓ DE RECURSOS PÚBLICS
CONTINGUTS	16. Gestió econòmica i pressupostària

Autoria i llicència

Els continguts d'aquesta activitat formativa són obra derivada del material *Gestió econòmica i pressupostària*, elaborat per Maria Isabel Morey Alzamora sota la llicència [Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License](#). María Dulce Linares Astó n'ha fet l'obra derivada *Gestió econòmica i pressupostària*, també sota la llicència [Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License](#).

Data d'elaboració: 2016

Data de revisió: abril de 2019

1. Normativa economicofinancera de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

- Llei 14/2014, de 29 de desembre, de finances de la CAIB.
- Decret 75/2004, de 27 d'agost, de desenvolupament de determinats aspectes de la Llei de finances i de les lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- Lleis Anuals de Pressuposts Generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Per a l'any 2019, la Llei 14/2018, de 28 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2019.
- Ordres de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts, especialment l'ordre anual de confecció dels Pressuposts Generals de la CAIB i l'ordre per la qual es regulen les operacions de tancament i obertura dels exercicis pressupostaris.
- Circulars, instruccions i notes tècniques de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- Supletòriament, Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària.

2. Elaboració i aprovació dels pressuposts

2.1. Definició de pressuposts:

D'acord amb l'article 35 de la Llei de finances:

Els pressuposts generals de la comunitat autònoma constitueixen l'expressió xifrada, conjunta i sistemàtica de les obligacions que, com a màxim, poden reconèixer els ens que integren el sector públic administratiu de la comunitat autònoma, i de les previsions de les despeses i de les variacions d'actius i passius dels ens que integren el seu sector públic empresarial i fundacional, i també dels drets o els ingressos del conjunt dels ens integrants del sector públic autonòmic que es preveuen liquidar durant l'exercici.

2.2. Elaboració

Per a l'elaboració dels pressuposts generals de la comunitat autònoma els òrgans i les entitats que integren el sector públic administratiu han de trametre al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts els avantprojectes d'estats de despeses i d'estimació d'ingressos corresponents. També inclou els avantprojectes de les entitats que integren el sector públic empresarial i fundacional.

Amb els avantprojectes esmentats, la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha d'elaborar l'avantprojecte de llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma i l'ha de sotmetre a l'acord del Consell de Govern. Entre d'altra documentació que s'ha d'adjuntar a l'avantprojecte de llei de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma, hi trobem una memòria explicativa del contingut i de les principals modificacions que presenti l'avantprojecte, comparat amb el pressupost vigent.

2.3. Aprovació

El projecte de llei de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma, amb la documentació complementària i la que prevegi l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, s'ha de trametre al Parlament de les Illes Balears abans de dia 1 de novembre de cada any, pel seu examen, esmena i, si s'escau, l'aprovi.

3. Principis pressupostaris

3.1. Principis rectors de l'activitat economicofinancera

La gestió dels recursos públics ha d'estar orientada pels següents principis:

Legalitat
Objectivitat
Equitat
Suficiència
Eficàcia
Eficiència
Economia
Qualitat
Solidaritat
Equilibri territorial
Objectivitat
Transparència
Racionalització de la despesa
Desenvolupament sostenible
Estabilitat pressupostària
Sostenibilitat financera
Equilibri patrimonial

3.2. Principis pressupostaris d'acord amb la Llei 14/2014, de finances de la CAIB

Estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera
Pressupost anual
Pluriennalitat
Unitat de caixa
Pressupost brut
No afectació dels ingressos
Control intern
Comptabilitat pública
Transparència
Prudència
Pressupost en equilibri

4. Contingut i estructura del pressupost

Integren els pressuposts generals de la Comunitat Autònoma:

- a) El pressupost de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, del Parlament de les Illes Balears i de la resta d'òrgans estatutaris regulats en l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, i també dels organismes autònoms dependents sense pressupost propi i de l'Agència Tributària de les Illes Balears.
- b) Els pressuposts del Servei de Salut de les Illes Balears i de la resta d'entitats que integren el sector públic administratiu, llevat del pressupost de la Universitat de les Illes Balears.
- c) Els pressuposts de les entitats que integren el sector públic empresarial.
- d) Els pressuposts de les entitats que integren el sector públic fundacional.

4.1. Pla pressupostari a mitjà termini

L'article 33 de la Llei 14/2014 regula com a novetat la necessitat d'elaborar un Pla Pressupostari a mitjà termini, el qual s'ha d'emmarcar l'elaboració dels pressuposts anuals de la Comunitat Autònoma. El pla pressupostari a mitjà termini s'ha de revisar cada any, d'acord amb l'evolució dels ingressos i les despeses.

4.2. Estructura bàsica dels pressuposts

Els pressuposts generals de la Comunitat Autònoma han de contenir el estats de despeses i d'ingressos dels ens del sector públic administratiu i també els pressuposts d'explotació i de capital dels ens del sector públic empresarial i fundacional.

4.2.1. Estructura dels estats de despeses dels ens del sector públic administratiu

Els crèdits continguts en els estats de despeses s'estructuren d'acord amb les classificacions següents:

Classificació Orgànica	QUI: informa sobre qui gasta	De 2 a 5 dígits
Classificació Funcional	PER A QUÈ: informa sobre la finalitat	De 1 a 6 dígits
Classificació Econòmica	EN QUÈ: informa sobre com es gasta	De 1 a 5 dígits
Classificació Territorial	ON: es distingeixen les diferents illes	2 dígits
Classificació fons	DFA: despeses finançament afectat	5 dígits

Pel que fa al capítol de despeses en inversions reals (capítol 6), s'hi ha d'incloure una classificació territorial per àmbits insulars i, si escau, per municipis. D'acord amb l'ordre de confecció dels pressuposts per a l'any 2018, també és obligatori la territorialització dels crèdits previstos en els articles 46 i 76, corresponents a transferències corrents i de capital a corporacions locals.

Orgànica	Funcional	Econòmica	Territorial
19 Secció	3 Grup de funció	4 Capítol	10 Mallorca,
191 Centre Gestor	31 Funció	48 Article	(excepte
19601 Centre de cost	315 Subfunció	480 Concepte	Palma)
	315A Programa	48000 Subconcepte	11 Palma
	315A01 Subprograma		20 Menorca
			30 Eivissa
			40 Formentera

Finalment es pot afegir la classificació del fons finalista (5 dígits): DFA. Tenen el caràcter de despeses amb finançament afectat (DFA) les despeses pressupostàries que es financen, en tot o en part, amb uns recursos pressupostaris concrets i sota la concurrència d'una sèrie de condicions, com per exemple l'obligació de destinar els recursos a unes finalitats concretes. En cas de no realitzar la despesa amb aquesta finalitat, aquests recursos no es rebrien o s'haurien de reintegrar si s'haguessin rebut amb anterioritat.

Fons de contingència (art. 38 Llei 14/2014). En el pressupost de l'Administració de la Comunitat Autònoma s'hi ha d'incloure una secció pressupostària que, sota la denominació fons de contingència, s'ha de destinar, quan sigui procedent, a atendre necessitats inajornables, de caràcter no discrecional, no previstes en els pressuposts generals aprovats inicialment, i que es poden presentar al llarg de l'exercici. La llei de pressuposts generals de cada exercici ha de determinar la quantia de la dotació anual corresponent a aquest fons. Les despeses de caràcter discrecional, o les que s'haurien pogut preveure en el moment de l'elaboració dels pressuposts, no es poden finançar amb càrrec a aquest fons, i s'han de cobrir, si s'escau, amb càrrec a altres

partides del pressupost de despeses.

4.2.1.1 Classificació econòmica despeses

La classificació econòmica del pressuposts de despeses s'han de separar en operacions corrents, operacions de capital, operacions financeres i fons de contingència:

DESPESES

Operacions corrents

CAPÍTOL 1: Despeses de personal

CAPÍTOL 2: Despeses en béns corrents i serveis

CAPÍTOL 3: Despeses financeres

CAPÍTOL 4: Transferències corrents

Fons de contingència

CAPÍTOL 5: Fons de contingència

Operacions de capital:

CAPÍTOL 6: Inversions reals

CAPÍTOL 7: Transferències de capital

Operacions financeres (de capital)

CAPÍTOL 8: Actius financers

CAPÍTOL 9: Passius financers

4.2.1.2 Partida pressupostària de despeses

Unitat bàsica de pressupostació. Cada partida està formada per 23 dígitos que corresponen a la classificació orgànica, funcional, econòmica, territorial i fons finalista amb l'estructura següent:

Centre de cost + Subprograma + Subconcepte + Illa + Fons finalista
19601 315C01 46100 20 19114

A cada partida pressupostària s'assigna un crèdit pressupostari, sent d'aplicació el principi d'especialitat amb els seus vessants de qualitativa, quantitativa i temporal.

4.2.1.3 Vinculació dels crèdits

Definida anualment per la Llei de Pressuposts Generals de cada any. Per a l'exercici 2019 (art. 5 de la Llei 14/2018, de 28 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2019), la vinculació és orgànica a nivell de secció, funcional a nivell de programa, i econòmica a nivell de capítol, llevat del capítol 1, que és a nivell de secció i capítol, i del capítol 6, que és a nivell de secció, programa i article.

S'han de tenir en compte una sèrie d'excepcions i unes normes concretes de vinculació que es detallen a l'article esmentat.

4.2.2 Estructura dels estats d'ingressos dels ens del sector públic administratiu

Les previsions contingudes en els estats d'ingressos s'estructuren d'acord amb les classificacions següents:

- a) La **classificació orgànica**, que agrupa els ingressos prevists per seccions pressupostàries.
- b) La **classificació econòmica**, que agrupa els ingressos segons la naturalesa econòmica, i distingeix entre ingressos per operacions corrents, ingressos per operacions de capital i ingressos per operacions financeres.

4.2.2.1 Classificació econòmica ingressos

INGRESSOS

Operacions corrents

CAPÍTOL 1: Imposts directes

CAPÍTOL 2: Imposts indirectes

CAPÍTOL 3: Taxes, preus públics i altres ingressos

CAPÍTOL 4: Transferències Corrents

CAPÍTOL 5: Ingressos patrimonials

Operacions de capital

CAPÍTOL 6: Alienació d'inversions reals

CAPÍTOL 7: Transferències de capital

Operacions financeres

CAPÍTOL 8: Actius financers

CAPÍTOL 9: Passius financers

4.2.2.2 Partida pressupostària d'ingressos

Unitat bàsica de pressupostació. Cada partida està formada per 19 dígitos que corresponen a la classificació orgànica, econòmica i fons finalista amb l'estructura següent (no es territorialitza):

Centre de cost +	Subconcepte +	Exercici corrent +	Fons finalista
19101	46100	0000	19114

En el moment de l'elaboració dels pressuposts, també a cada partida pressupostària d'ingressos s'assigna un crèdit, que normalment és una previsió d'un ingrés que s'espera obtenir.

5. Modificacions de crèdit

5.1 Concepte

Mecanismes pels quals és possible realitzar modificacions en els crèdits inicialment aprovats en els pressuposts. Hi regeix el principi d'equilibri pressupostari.

5.2 Tipus de modificacions de crèdit

- a) Crèdits extraordinaris
- b) Suplements de crèdit
- c) Ampliacions de crèdit
- d) Transferències de crèdit
- e) Generacions de crèdit
- f) Incorporacions de crèdit
- g) Rectificacions de crèdit

5.2.1 Crèdits extraordinaris i suplements de crèdit

Característiques:

- Raons d'urgència i d'interès públic.
- No es pot ajornar.
- Despesa no prevista als pressuposts.
- No existeix el crèdit adequat en el cas de crèdits extraordinaris o sí existeix crèdit però és insuficient en el cas de suplements.
- No és possible dotar-la mitjançant algun altre tipus de modificacions de crèdit.
- S'aproven per Llei del Parlament que indicarà com es finança aquest crèdit.
- En el cas de finançament amb càrrec al fons de contingència o baixa en altres crèdits, s'aproven per Consell de Govern.

5.2.2 Ampliacions de crèdit

Característiques:

- Despesa no prevista als pressuposts.
- Crèdits per despeses que anualment es tipifiquen a la llei de pressuposts.
- Requereix autorització prèvia del Consell de Govern.
- Amb caràcter general es financen amb càrrec del fons de contingència i, en el cas de despeses discrecionals o que s'haguessin pogut preveure en el moment de l'elaboració dels pressuposts, amb baixa en altres crèdits de despeses del pressupost no financer.
- No es poden ampliar crèdits que hagin estat prèviament minorats, a excepció dels relatius a l'endeutament.

5.2.3 Transferències de crèdit

Les transferències de crèdit són traspassos de dotacions d'una partida pressupostària a una altra amb un nivell de vinculació diferent.

Característiques:

- No poden afectar partides pressupostàries els crèdits de les quals hagin estat dotats mitjançant crèdits extraordinaris o suplementos de crèdit durant l'exercici.
- No poden minorar les partides pressupostàries els crèdits de les quals tinguin el caràcter d'ampliable, excepte si la partida el crèdit de la qual s'ha d'incrementar també té aquest caràcter d'ampliable.
- No poden minorar els crèdits pressupostaris que hagin estat dotats en virtut de les incorporacions de crèdit sens perjudici de la possibilitat de transferir el crèdit inicial de la partida objecte de la incorporació.
- No poden minorar crèdits destinats a operacions financeres per incrementar crèdits destinats a operacions no financeres.
- No es poden incrementar els crèdits relatius a operacions corrents amb minoració dels crèdits relatius a operacions de capital, excepte que s'obtingui l'autorització prèvia de la Comissió d'Hisenda i Pressuposts del Parlament de les Illes Balears. No obstant això, la llei de pressuposts generals de cada exercici pot establir excepcions a aquesta limitació.

5.2.4 Generacions de crèdit

Les generacions de crèdit són modificacions per les quals s'incrementa el crèdit de determinades partides pressupostàries de despesa com a conseqüència de l'obtenció de certs ingressos, no previstos o superiors als previstos en els pressuposts inicials.

Com a regla general, la generació de crèdit només es pot autoritzar quan s'hagin recaptat de manera efectiva els ingressos que la justifiquen, a excepció dels ingressos que provenguin d'altres administracions públiques, cas en el qual la generació es pot autoritzar des del moment del reconeixement del dret de cobrament per raó del reconeixement de l'obligació per part de l'administració corresponent.

5.2.5 Incorporacions de crèdit

Característiques:

- Crèdit no utilitzat en l'exercici pressupostari anterior que es trasllada a l'exercici corrent.
- Addició als crèdits de l'exercici corrent de romanents de crèdit de l'exercici anterior.
- Tots els romanents de crèdit que s'incorporin al nou exercici s'han de destinar a les mateixes finalitats a què estaven destinats en l'exercici anterior (despeses amb finançament afectat)
- S'han de finançar mitjançant l'aplicació del fons de contingència o amb la baixa en altres crèdits d'operacions no financeres.

5.2.6 Rectificacions de crèdit

S'utilitzen per:

- Reorganitzacions administratives.
- Imputació comptable correcta dels ingressos o de les despeses.
- Per l'alteració o el desglossament de crèdits aprovats al pressupost.
- Per a rectificacions comptables.
- Excepcionalment, quan es produeixin redistribucions o altres causes justificades que afectin crèdits corresponents a fons finalistes per tal d'incrementar o minorar aquests fons.

5.3 Documentació dels expedients de modificació de crèdit (Decret 75/2004)

Tots els expedients de modificacions de crèdit requeriran:

- a) Memòria justificativa de la necessitat de tramitar l'expedient que, amb caràcter general, serà de la Secretaria General de la secció pressupostària corresponent.
- b) Proposta d'acord d'aprovació de la modificació de crèdit signada pel titular de la secció pressupostària afectada.
- c) Fiscalització prèvia de la Intervenció.
- d) Resolució o acord d'aprovació del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- e) Aquells altres documents que determinin la Intervenció General i la direcció general competent en matèria de pressuposts d'acord amb l'especial tipologia de l'expedient.

6. Procediment de gestió de despeses

La gestió del pressupost de despeses comprèn les fases d'autorització de la despesa, la disposició o el compromís de la despesa, el reconeixement o la liquidació de l'obligació i l'ordenació del pagament:

Reserva de crèdit «R»: reserva un crèdit per una determinada actuació. No està contemplada pròpiament com a fase en la gestió pressupostària.

Tipus:

RU (reserva per ús), normalment del centre gestor.

RF (reserva de fiscalització), es trameta a Intervenció per a la seva aprovació (fiscalització prèvia).

RT (reserva de transferència), es reserva per transferir en les transferències de crèdit.

RB (reserva de bloqueig), les genera la DG Pressuposts per evitar que s'utilitzi el crèdit

Autorització «A»: projecte concret. Acte administratiu intern, per una quantia certa o aproximada per excés. No hi ha un compromís amb un tercer.

Disposició «D» o compromís de despesa: s'encarrega a un tercer. Acte administratiu extern. Es realitza per un import cert. Comporta un compromís contractual amb un tercer (condicions determinades).

Obligació «O»: reconeixement de l'obligació. Execució satisfactòria. Contracte perfeccionat: Entrega del bé, s'executa la prestació o es justifica l'obligació. És un crèdit exigible a l'Administració. Comporta la proposta de pagament corresponent, que és competència del titular de la secció pressupostària-

Pagament «P»: ordenació del pagament material. Pagament al tercer. La competència per ordenar el pagament (sortida efectiva de caixa) és del director general del tresor de la CAIB.

7. Despeses de caràcter pluriennal: concepte i límits

Es poden autoritzar i comprometre despeses que s'hagin d'estendre a exercicis posteriors a aquell en què s'autoritzi, sempre que se subordinin al crèdit que, per a cada exercici pressupostari, autoritzi la corresponent llei anual de pressuposts generals de la comunitat autònoma, i sempre que es respectin les previsions que contengui el pla pluriennal a mitjà termini corresponent.

Només es poden autoritzar i comprometre despeses de caràcter pluriennal en els casos de les despeses següents:

- a) Inversions reals, transferències i subvencions corrents i de capital.
- b) Despeses derivades de contractes subjectes a la legislació de contractes del sector públic, sempre que el termini d'un any no es pugui estipular o resulti antieconòmic per a la comunitat autònoma.
- c) Arrendament de béns immobles.
- d) Càrregues financeres derivades de l'endeutament.
- e) Actius financers.

Aquestes despeses estan subjectes a uns límits, en quant al número d'anualitats (màxim 5: any corrent i quatre més) i a uns percentatges màxims de compromís de despesa per a cadascuna d'aquestes anualitats.

8. Tramitació anticipada d'expedients de despesa

Expedients de despesa que generen obligacions econòmiques per a la hisenda de la comunitat autònoma que es tramiten en l'exercici pressupostari immediatament anterior en què s'hagi d'iniciar l'activitat o la prestació l'execució de la qual hagi de donar lloc al reconeixement de l'obligació.

Aquesta tramitació pot comprendre les fases A i D, i ha de quedar condicionada al crèdit que, per a l'exercici pressupostari següent i, si s'escau, per als exercicis pressupostaris següents, autoritzi la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma.

Quan es faci ús d'aquesta facultat, se'n deixarà constància en cada un dels tràmits previs al compromís de la despesa.

9. Inversions de caràcter immaterial: concepte

Les inversions reals en immobilitzat immaterial, imputables al concepte 640, són aquelles inversions no materialitzades en actius fixos, susceptibles de valoració econòmica i de produir els efectes en diversos exercicis futurs, per tenir la característica de permanència en el temps (com les campanyes de promoció, fires, exposicions, estudis i treballs tècnics, investigacions, etc.), i les inversions en actius immobilitzats intangibles (com ara concessions administratives, propietat industrial, propietat intel·lectual, etc).

Aquestes despeses requereixen, amb caràcter previ a la seva imputació pressupostària, o bé l'aprovació d'un projecte d'inversió o bé un informe adjunt a l'expedient de despesa i al document comptable que pertoqui en cada cas emès pel responsable de la gestió, en el qual es justifiqui la imputació de la despesa al concepte 640. Els projectes d'inversió immaterial i els informes esmentats no seran objecte de fiscalització prèvia.

Els projectes d'inversió, estaran formats pels documents següents: memòria, pressupost i acord d'aprovació del projecte d'inversió on es designi el seu director.

10. Gestió del pressupost d'ingressos i extinció dels drets de crèdit

La gestió del pressupost d'ingressos comprèn la fase del reconeixement del dret, acte pel qual, es declara i liquida un crèdit a favor de la comunitat autònoma o de l'entitat corresponent.

L'extinció dels drets es pot produir pel cobrament en metàl·lic i, en els casos que es prevegi, pel cobrament en espècie o per compensació. L'extinció dels drets per altres causes ha de ser objecte de comptabilització diferenciada, i s'ha de distingir entre les que es produeixin per anul·lació de la liquidació i les que es produeixin en el procés de recaptació per prescripció, condonació o insolvència.

10.1 Fases de gestió d'ingressos

Tot ingrés que s'imputa al pressupost de la Comunitat Autònoma, es realitza o bé directament a la caixa de la tresoreria, o bé mitjançant un document 046 o 048. En aquest document es troba un codi associat a una partida pressupostària. La gestió dels ingressos es realitza distingint entre:

Ingressos per recaptat (CxI). S'ingressen i es contreuen al mateix temps. En general, model 046. Autoliquidacions, declaracions de liquidacions, etc...

Ingressos per contret previ (CxP). Es tracta de drets a cobrar. Primer es contreuen i després s'ingressen. En aquests ingressos és bàsica la notificació i la seva data, tot i que afectarà als terminis de pagament en voluntària o ja en executiva. En general, model 048. Liquidacions. Notificacions. Liquidacions notificades.

Procés de liquidació pressupost d'ingressos:

Cr. Definitiu / Contret íntegre / Anul·lacions/ Contret líquid
(Contret líquid = Drets contrets - anul·lats - devolucions)

Procés de recaptació (execució dels drets):

Recaptació íntegra / Devolucions / Recaptació líquida / Pendent de cobrament
(Recaptació líquida = Recaptat - anul·lats - devolucions)

Drets pendents de cobrament final d'any: Contret líquid - recaptació líquida.

11. Tancament del pressupost i liquidació

El pressupost de cada exercici s'ha de tancar, quant al reconeixement de drets i d'obligacions, dia 31 de desembre de cada exercici. La liquidació del pressupost determina el resultat pressupostari de l'exercici, constituït per la diferència entre l'import dels drets reconeguts en l'exercici i l'import de les obligacions reconegudes en el mateix exercici.

Així mateix, al tancament de l'exercici s'ha de determinar el romanent de tresoreria, constituït per la suma dels fons líquids de la tresoreria i del conjunt de drets reconeguts pendents de cobrament, menys el conjunt d'obligacions reconegudes pendents de pagament, tot això a dia 31 de desembre.

En tot cas, la part del romanent de tresoreria no afectat s'ha de minorar per l'import dels drets pendents de cobrament que es considerin de difícil o impossible recaptació.

El romanent de tresoreria afectat i el romanent de tresoreria no afectat, quan són positius, constitueixen fonts de finançament d'incorporacions de crèdit i d'ampliacions de crèdit en els termes que estableixen en la Llei de Finances.

Romanent de Tresoreria de l'Exercici 2018

+ Drets reconeguts líquids 2018	4.539
- Anul·lacions contrets de resultes	- 25
+ Romanent de tresoreria de 2017	47
= Fons de Finançament	= 4.561
- Obligacions reconegudes 2018	-4.307
= Romanent de tresoreria de 2018:	254